

Course literature

Tillsyn & kontroll inom livsmedel och hälsoskydd

Compulsory

Seminar 1:

- . Ennart, Henrik and Mats-Erik Nilsson (2010). Death in the pot: about our fear of proper food. Ordfront. Chapters 1, 13 and 21 + an optional chapter
- . Isenstam, T. (2012) Law for inspectors. Studentlitteratur. Page 9 to 26 and Chapter 3
- . Wilcock, A., Ball, B., & Fajumo, A. (2011). Effective implementation of food safety initiatives: Managers', food safety coordinators' and production workers' perspectives. Food Control, Vol. 22, pp. 27-33.

Seminar 2:

- . Novak et al (2013). Modeled PM2.5 removal by trees in ten U.S. cities and associated health effects. Environmental Pollution 178: 395-402
- . RapportOP-090101-091231 Norrköping
- . ExponeringPM10_lvf2007

Complementary

Juridik, inkl. Lagar & förordningar

du Rées, Helena, 2004, **Miljöbrott, myndighet och marknad. En studie om miljöstraffrätt och allmänprevention**. Avhandling Kriminologiska institutionen. Stockholms Universitet.
Gediget arbete om straffrätt inom ramen för miljöbalken som styrmedel. Se speciellt Kap 4.2 som handlar om tillsyn!

Förordning(SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och Hälsoskydd.

<http://www.notisum.se/Pub/Doc.aspx?url=/rnp/sls/lag/19980899.htm>

(hälsoaspekter kommer in i bl.a. § 33)

Förordningen (EG) 882/2004 om offentlig kontroll. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:165:0001:0141:SV:PDF>

Handbok I HACCP för små och stora livsmedelsföretag. 2000 ny utgåva 2005
Författare Donald J MC Donald och Dagmar Engel.

Riktlinjer för införandet av HACCP
http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/hygienelegislation/guidance_doc_haccp_sv.pdf

Livsmedelsverkets vägledning i HACCP, vi hade en länk till denna men den fungerar inte längre (den kan vara uppdaterad). *Fråga gärna när Livsmedelsverket kommer och har workshop.* Länk till en version finns på Eslöv och Kristianstad kommuners hemsidor.
<http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8&ved=0CDcQFjAD&url=http%3A%2F%2Fwww.eslov.se%2Fdownload%2F18.5e2f267b10f350085738000>

8243%2FV%25C3%25A4gledning%2BHACCP.pdf&ei=YdcSVJKZKNLmywPCuIGQCw&usg=AFQjCNFzOqYTjSRE-Z65h5oeJl w-Dvjlg&sig2=X9TH79ttWznzTcH-Ec7DVg&bvm=bv.75097201,d.bGQ

Holmberg, T. & Wallin H. (2000) **Handbok i HACCP för små och stora livsmedelsföretag.** (2000) ProSanitas. ISBN 1 871912 43 1. (Kan beställas från <http://www.sis.se>)

Israelsson, T. (2006) **Offentlig kontroll enligt livsmedelslagen.** Studentlitteratur AB, ISBN.91-44-01544-5

*Boken vänder sig till alla som är verksamma inom livsmedelsområdet och vill få en överblick över livsmedelslagstiftningen. Inte minst på grund av bokens fokus på sanktioner torde boken vara särskilt matnyttig för inspektörer och andra verksamma inom den offentliga livsmedelstillsynen.**

Livsmedelsverket: (senaste versionen). **Vägledning för offentlig kontroll** www.slv.se

Livsmedelslagen, livsmedelsförordningen och förvaltningslagen.
Lagarna kan skrivas ut från t.ex. notisum.
<http://www.notisum.se/rnp/SLS/LAG/19860223.HTM>
<http://www.notisum.se/rnp/sls/LAG/20060804.htm>
<http://www.notisum.se/RNP/sls/lag/20060813.htm>

Socialstyrelsen. (2008) **Hygien, smittskydd och miljöbalken Kartläggning och kunskapsöversikt.** Nordstedts.

Objektburen smitta är alla sjukdomar som kan spridas mellan objekt och människa. Alla typer av objekt och djur ingår i begreppet, t.ex. livsmedel, ventilationsanläggningar, vattenanläggningar utomhus eller inne i fastigheterna och andra vatteninstallationer, vilda djur, livsmedelsproducerande djur, skadedjur och sällskapsdjur. Handboken ska i första hand underlätta för de myndigheter som har tillsyn enligt miljöbalken. Den ska även användas av andra myndigheter som kan medverka vid en smittskyddsutredning. I skriften beskrivs till exempel utbrott på idrottsanläggningar, på daghem, från kyltorn, duschar på sjukhus och från sällskapsdjur.

Wennergren, Bertil. (2004). **Offentlig förvaltning i arbete. Om verksamheten och ärendehandläggningen i stat och kommun.** Nordstedts.

Här hittar man bla en del om förelägganden och viten! Ny upplaga 2008.

[Implementeringsproblem inom sektorn](#)

Asian Productivity Organization, 2004 "Quality Enhancement in Food Processing Through HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point)" [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.apo-tokyo.org/publications/files/agr-14-haccp.pdf> Senast hämtad: 2012-01-14. ISBN: 92-833-7041-4.

Fielding, L., Ellis, L., Clayton, D., & Peters, A., 2011 "An evaluation of process specific information resources, aimed at hazard analysis, in Small and Medium Enterprises in food manufacturing" *Food Control*, Vol. 22, pp. 1171-1177.

Luning, P.A., Marcelis, W.J., Rovira, J., Boekel, M.A.J.S., van Uyttendaele, M. & Jacxsens, L., 2011 "A tool to diagnose context riskiness in view of food safety activities and microbiological safety output" *Trends in Food Science & Technology*, Vol. 22, pp. S67-S79

Taylor, E., 2001. "HACCP in small companies: a burden or benefit". *Food Control*, Vol. 12, pp. 217-222

Tuominen, P., Hielm, S., Aarnisalo, K., Raaska, L. & Maijala, R., 2003 "Trapping the food safety performance of a small or medium-sized food company using a risk-based model." *Food Control*, Vol. 14, pp. 573-578

Untermann, F., 1999, "Food safety management and misinterpretation of HACCP" *Food Control*, vol. 10, pp. 161-167.

Vela, A. & Martin Fernandez, J., 2003 "Barriers for the developing and implementation of HACCP plans: results from a Spanish regional survey" *Food control*, Vol. 14, pp. 333-337.

Wilcock, A., Ball, B., & Fajumo, A., 2011. "Effective implementation of food safety initiatives: Managers', food safety coordinators' and production workers' perspectives" *Food Control*, Vol. 22, pp. 27-33

Miljö o hälsa

Ennart, Henrik. (2010). **Döden i grytan: om vår rädsla för riktig mat.** Ordfront.
(se även DN Debatt 2010-0810: Fabriksmaten ett hot mot skolelevers och äldres hälsa)

Hallberg, I. (1996-97). **Vad är bra mat för dig?** SLU och Landstinget i Uppsala Län. ISBN 1402-7445

Ett fakta- och diskussionsunderlag för den som vill stödja en mer kvalitets-, miljö-, hälso- och prismedveten konsumtion. 68 sid. Kan beställas hos publikationstjänst, tel. 018 67 11 00, fax 018 67 35 00, eller on-line publikationstjanst@slu.se (Saknas LiUB)

Nilsson, Mats-Eric. (2007). **Den hemlige kocken** Ordfront. Populärvetenskaplig bok.

[Nordberg, Gunnar.](#) (2003). **Arbets- och miljömedicin : en lärobok om hälsa och miljö**

ISBN: ~~9789144023991~~: Studentlitteratur Vi har 3.e upplagan 2010

Livsmedel och Hälsa

Tabellen över logaritmer för laborationen finns i kursrummet

Adams, M.R. and Moss, M.O. (2000) **Food Microbiology** The Royal Society of Chemistry, UK. ISBN: 0854046119.

The book covers the three main aspects of interaction between micro-organisms and food - spoilage, foodborne illness and fermentation - and the affective the presence of micro-organisms in food and their capacity to survive and grow. Also included are developments in procedures used to assay and control the microbiological quality of food.

Brådenmark, H. **Livsmedelshantering**. (1997) Uppsala Publishing House AB. Upplaga 9:1. ISBN 7005-151-8.

En orientering om livsmedelslagstiftningen. Mer än 125 direktiv har, i och med ESS-avtalet och EU-inträdet, anpassats så att de harmoniserar med svensk lagstiftning inom livsmedelsområdet.

Enfors S.-O. (1999): **Livsmedelsmikrobiologi** (kompendium). (Saknas LiUB)

Fuchs, G. **Livsmedelskemi och analys**. (1997) Statens Livsmedelsverk, Uppsala.

Lokal och regionallivsmedelsproduktion - kartläggning, analys och förslag till åtgärder (Saknas LiUB)

Food Quality and Safety Systems - A Training Manual on Food Hygiene and the Hazard Analysis and Critical Control Point (HACCP) System (1998) Food Quality and Standards Service Food and Nutrition Division, Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome. ISBN 92-5-104115-6. Kan hämtas på adressen:

<http://www.fao.org/docrep/W8088E/w8088e00.htm#Contents>

This manual is composed of three sections. Section 1 reviews principles and methods of training; Section 2 introduces and elucidates the Codex Alimentarius General Principles of Food Hygiene; and Section 3 explains the HACCP system and its implementation. Each section is made up of specific training modules which can be combined and customized to meet the specific needs of the students.

International Commission on Microbiological Specifications for Foods (ICMSF). (1994) **"Choice of sampling plan and criteria for *Listeria monocytogenes*".** Int. J. Food Microbiol. 22:89-96 (Finns i pärm på CBN)

International Commission on Microbiological Specifications for Foods (ICMSF). (1997) **"Establishment of microbiological safety criteria for foods in international trade".** Wld. Hlth. Statist. Quart., 50:119-123 (Finns i pärm på CNB)

International Commission on Microbiological Specifications for Foods (ICMSF). (1998) **"Potential application of risk assessment techniques to microbiological issues related to international trade in food and food products".** J. Food Protection, 61(8):1075-1086 (Finns i pärm på CNB)

International Commission on Microbiological Specifications for Foods (ICMSF) [M. van Schothorst, Secretary]. (1998) **"Principles for the establishment of microbiological food safety objectives and related control measures".** Food Control, 9(6):379-384 (Elektronisk tidskrift)

Microorganisms in Foods 5: (1996). **Microbiological specifications of food** . London: Blackie Academic & Professional. ISBN: 041247350X.

Examines the characteristics of foodborne pathogens in relation to HACCP.

Microorganisms in Foods 6: (1998) ***Microbial Ecology of Food Commodities*** London: Blackie Academic & Professional, ISBN: 0751404306.

Takes account of developments in food processing and packaging, new ranges of products and foodborne pathogens that have emerged since then.

Microorganisms in Foods 7: (2002) ***Microbiological Testing in Food Safety Management***. Kluwer Academic/Plenum Publishers, ISBN: 0306472627.

Describes the role of microbiological testing in modern food safety management systems, explores how risk assessment and risk management can be used to establish goals in controlling foodborne illness, and provides guidelines for establishing effective management systems to control specific hazards in foods.

Ray Bibek and Arun Bhunia (2008) ***Fundamental food microbiology***. CRC press.

Russell, N. J., Gould G. W. (2003) ***Food Preservatives***. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, The Netherlands ISBN: 0-306-47736-X

This book aims to support the continued safe and effective use of preservatives within these current constraints. It therefore gives detailed information on the practical use of the major antimicrobial preservatives. Uniquely, it couples this with current understanding of their modes of action, at the levels of cellular physiology and biochemistry, in such a way as to provide a sound scientific basis for their efficacy. It is hoped that such an approach will also encourage the future logical development and use of preservatives.

Statens livsmedelsverk: ***Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan 2007-2009*** Finns på slv.se, där finns också kontrollplan 10-13 och 11-14

Thougaard H Varlund V, Madsen R. M (2001) ***Grundläggande mikrobiologi med livsmedelsapplikationer***. Studentlitteratur AB, Sverige, ISBN: 91-44-01569-0.

Boken ger en grundläggande inblick i mikrobiologin och lämpar sig främst som introducerande litteratur i ämnet på högskole- och universitetsnivå. Den kan även med fördel användas inom t.ex. livsmedelsindustrin. Vi har 2:a upplagan från 2007

University of South Carolina ***Microbiology and Immunology On-line***
<http://www.med.sc.edu:85/book/immunol-sta.htm>

En trevlig översikt av mikrobiologi och immunologi innehållande en del pedagogiska animationer av vissa processer som förklaras i texten. Läs gärna!

Kommunikation och beteendevetenskap

Belton & Belton. (2003). ***Food, science and society***. Springer. ISBN: 3-540-43743-6.

This book offers accounts of the two-way nature of this difficult communication process and steps that can be made to bridge these communication gaps in a variety of social and cultural environments. Describes the interface between scientists and lay people with regard to policy-making and agricultural practice.

Eberstein G., Humlin S. R., Milton J. (2003) **Förhandlarboken**. Norstedts juridik ISBN 91: -39-10597-0

Har du förhandlingsmålet klart för dig? Har motparten förhandlingsmandat? Hur tar du dig ur ett dödläge? Förhandlarboken är en lättillgänglig och praktiskt inriktad handbok i förhandlingskunskap för förhandlingar inom arbetslivet. Förhandlarboken kan med fördel användas även som en allmän handledning i förhandlandets konst

Hägg G. (2003) **Retorik idag**. Månpocket ISBN: 9170010471

Retorik idag är tänkt som en handbok och en inspirationskälla för alla talträngda och taltvingade - men givetvis kan den lika gärna läsas av den som vill lära sig tricken för att kunna avslöja eller överlista politiker, chefer och konsulter. Här presenteras ett antal konkreta och underhållande exempel, de allra flesta av färskt datum, på såväl skicklig talekonst som veritabla magplask. Möt Clinton under Lewinskyaffären, Birgit Friggebo på invandarmöte i Rinkeby, Göran Persson då han inviger en bokhandel, Bosse Ringholm på presskonferens, Bush efter terrorattacken den 11 september ...

Juhlin, L. 1999. **Den goda kommunikationen. Rösten, kroppsspråket och retoriken**. (). ISBN 91-44-00953-4 Lund: Studentlitteratur.

En praktisk bok om presentations- och framträdandeteknik, om retorik och om röst- och kroppsspråksteknik. 2.a upplagan 2005

Retorik och yrkesetik

Andersson, Staffan, Bergh, Andreas, Erlingsson, Gissur O, och Mats Sjölin (reds) (2010) **Korruption, maktmissbruk och legitimitet**. Norstedts.

Om hur den svenska förvaltningen fungerar ur ett statsvetenskapligt perspektiv, bla mycket om kommunal förvaltning, kommunpolitik och samspelet däremellan.

Brytting, T. (2001). **Att vara som gud? Moralisk kompetens i arbetslivet**. Stockholm: Liber. *I denna bok vill författaren lyfta upp och problematisera frågan om hur människor som arbetar i organisationer där moralisk kompetens och värderingar har stor betydelse, skall kunna utveckla denna kompetens. Han lyfter också upp frågor om hur arbetsorganisationerna skall stödja sådan kompetens och handlande hos sina medarbetare.*

Brytting, Tomas, Alf Westelius, Ann-Sofie Westelius. (2004). **Förnuft och känsla: om organisering för att må bra** ISBN: 91-631-5514-1.

Brytting, Tomas. (2005). **Företagsetik**. Liber. ISBN: 91-47-07656-9

Brytting mfl (2006). **Etik i medborgarnas tjänst : en antologi om förvaltningsetik** / [med skribenterna Tomas...]. ISBN: 91-974935-0-3

BRÅ (2005) **Otillåten påverkan riktad mot myndighetspersoner. Från trakasserier, hot och våld till amorös infiltration**. Rapport 2005:18, BRÅ.

Om otillåten påverkan mot framför allt polis, åklagarmyndighet, tulltjänstemän mm. Redovisar mkt intressant statistik och många resonemang som är av intresse även för den tilltänkte livsmedelsinspektören.

Christoffersen Svein Aage (red.)(2007). **Professionsetik** ISBN: 91-40-65072-3

Klemmensen, Børge, Pedersen, Sofie, Dirckinck-Holmfeld, Kasper R., Marklund Anneli och Lars Rydén.(2007). **Environmental Policy. Legal and Economic Instruments**. Baltic University Press. *Se speciellt kap 8 om Compliance, kap 9 om Inspection, Enforcement and Court Processes samt A: Inspection Environmental Inspection in Theory and Practice.*

Røkenes, Odd Harald och Per-Halvard Hanssen. (2007). **Bära eller brista: kommunikation och relationer i arbetet med människor**. ISBN: 978-91-40-65084-9

Styrning, implementeringsteori och rättssociologi

Alkan Olsson, J. Andersson, L., Jonsson, A. and Arheimer, B. 2009, Locally suggested remedy plan against eutrophication in the Bay of Kaggebo and its catchment area. Report, County Board of Östergötland, 2009:3. (in Swedish).

Arnstein, S. R. (1969) "A Ladder of Citizen Participation" *Journal of the American Institute of Planners*, 4: 216-224.

BRÅ. (2007). **Illegal jakt på stora rovdjur. Konflikt i laglöst land?** BRÅ Rapport 2007:22. *Om hur normer och lagstiftning INTE riktigt stämmer överens.*

Eckerberg, K. & P. Brundin (2000) *Lokal agenda 21 — En studie av 10 svenska kommuner*. Stockholm: Kommentus Förlag.

Implementation theory and practice: toward a third generation. (1990). Goggin, Malcolm L, ed. Brown Higher Education,

Jonsson, A. and J. Alkan-Olsson, 2008, Rening av enskilda avlopp. Bredare synsätt behövs för framgångsrik strategi. Svenskt Vatten Vol 6 (2008), p. 8-9.

Jonsson, A., Lövbrand, E. and L. Andersson, 2009, Participatory Research in Theory and Practice: Why, How and When? In Lövbrand, E. Linnér, B.-O., and M. Ostwald (eds.) *Climate Science and Policy Research. Conceptual and Methodological Challenges*. CSPP Report 09:03. Linköping university.

Jonsson, A: Chapter 8-10. In Lundqvist, L, Jonsson, A, Galaz, V., Löwgren, M and J. Alkan Olsson, 2004, *Hållbar vattenförvaltning. Organisering, deltagande, inflytande, ekonomi*. VASTRA Rapport 5.

Lehmann, Markus A. (2000). ***Negotiating environmental quality: policy implementation in Germany and the United States***. Edward Elgar. (Saknas LiUB)

Siverbo, Sven, red. (2007). ***Demokratisk och effektiv styrning. En antologi om forskning i offentlig förvaltning***. Studentlitteratur.

Se speciellt Tema 3 och Kapitel 17 som handlar om Tjänstemannarollen!

Statens offentliga utredningar (1998) ***Livsmedelstillsyn i Sverige: betänkande/av Utredningen om livsmedelstillsynen*** Statens offentliga utredningar, SOU 1998:61

Svanberg, Jan. (2008). ***Rättssociologi – en introduktion***. Studentlitteratur.

Om samband mellan normer, lagar och beteenden. Intro till rättssociologiska teoribildningar.

Svensson, Måns, (2008), ***Sociala Normer och regelefterlevnad. Trafiksäkerhetsfrågor ur ett rättssociologiskt perspektiv***. Lund Studies in Sociology of Law 28.

En gedigen teoriutvecklande text med intressanta tillämnningar inom trafiksäkerhetsområdet.

Trudgill, S., 1990, *Barriers to a Better Environment. What stops us from solving environmental problems?* Belhaven Press, London.

Träskman, Per Ole, (2010). ***Miljöstraffrätten: miljökontroll, miljöbrott och brottspåföljder*** Norstedts

Tyler, Tom. R, (2006). ***Why people obey the law***. Princeton UP.

Westerberg, S., 2004. *Det svenska miljörättsliga underskottet. En undersökning av påstådd och reell svensk miljöpolitik i belysning av svensk miljölagstiftnings kvalitet*. IMIR.

<https://web.archive.org/web/20070224071953/http://www.imir.com/pdf-filer/u-skott.pdf>